

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z wniosku R. S.
przy uczestnictwie S. O., J. D., T. K., J. O.,
o podział majątku wspólnego i dział spadku po S. O.
i M. O. oraz o stwierdzenie zasiedzenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 maja 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 27 listopada 2017 r., sygn. akt III Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w G., po rozpoznaniu apelacji wnioskodawczyni R. S. oraz uczestników postępowania S. O., T. K., J. O., J. D. i S. O. od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 11 lipca 2016 r. - oddalił apelację wnioskodawczyni oraz zmienił zaskarżone orzeczenie w różnym zakresie odnośnie do punktu II ppkt 2 przez wyeliminowanie obowiązku spłaty, punktu III przez jego uchylenie, punktu IV odnośnie do zasądzenia spłaty udziału, dodania punktu IVa przez zasądzenie spłaty udziału, punktu V przez zasądzenie spłaty udziału, punktu VI przez jego uchylenie, punktu VII przez stwierdzenie zasiedzenia własności udziałów we współwłasności nieruchomości; ponadto oddalił apelację uczestników w pozostałym zakresie i rozstrzygnął o

kosztach postępowania. Zmiana orzeczenia wiązała się z dojściem do wniosku przez Sąd Okręgowy, że na gruncie okoliczności faktycznych możliwe jest uwzględnienie zasiedzenia jednego z udziałów w gospodarstwie spadkowym, czego skutkiem było stosowne pomniejszenie spłat dla poszczególnych spadkobierców. Co do zasadniczego kierunku rozstrzygnięcia sprawy Sądy w toku instancji pozostały zgodne.

Rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji zapadło na podstawie, co do zasady ustalonego stanu faktycznego przez Sąd Rejonowy oraz jego uzupełnienia w postępowaniu odwoławczym, z zastosowaniem art. 46 k.r.o. w związku z art. 1035, art. 213 i art. 214 § 1, art. 212 § 3 oraz art. 172 § 1 i 2 k.c.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni zarzuciła Sądowi Okręgowemu naruszenie zaskarżonym postanowieniem - w części dotyczącej pkt 1b, 1c, 1d, 1f i 1g - przepisów prawa materialnego, tj. art. 172, art. 206 i art. 209 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że uczestniczka S. O. władała udziałem spadkodawcy S. O.; art. 336 k.c. wskutek błędnej wykładni odnośnie do uznania posiadania samoistnego S. O.; art. 1038 § 1 k.c. w związku z art. 684 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie wobec braku stosownych ustaleń w sprawie składu spadku i jego działu po M. O. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy art. 379 pkt 5 w związku z art. 302 § 2 k.p.c., art. 233 § 1 w związku z art. 328 § 2 k.p.c. i art. 684 k.p.c. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania, ponieważ nie zostały spełnione przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołano się na art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2, 3 i 4 k.p.c., a więc na wszystkie możliwe ustawowe podstawy, najpierw formułując istotne - zdaniem skarżącej - zagadnienie prawne. Sprowadza się ono do pytania, „czy posiadanie właścicielskie i samoistne realizowane przez jednego ze współwłaścicieli gospodarstwa rolnego w ramach przysługującego mu niepodzielnego prawa do rzeczy jest równoznaczne z przejęciem udziałów

pozostałych współwłaścicieli wykonujących swoje prawa jak i niewykonujących prawa w zakresie posiadanych przez nich uprawnień, jeżeli żądający stwierdzenia zasiedzenia współwłaściciel nie zmienił zakresu swego posiadania ponad realizację uprawnienia wynikającego z art. 206 k.c. w sposób wskazujący na samodzielny, rzeczywisty i niezależny od woli innej osoby stan władztwa nad rzeczą, uzewnętrzniając tę zmianę w sposób widoczny wobec pozostałych współwłaścicieli oraz dla otoczenia i prowadzi gospodarstwo rolne z innymi współwłaścicielami”. Drugie pytanie odnosi się do tego, „czy nabycie przez zasiedzenie udziału w nieruchomości, wchodzącej w skład spadku, umożliwia przyznanie tychże nieruchomości na wyłączną własność jednego ze spadkobierców”.

Jak można wnioskować przez rozbudowane pierwsze pytanie, pełnomocnik skarżącej chciał zadając pytanie, jednocześnie je uzasadnić. Okazało się to jednak złą koncepcją, gdyż art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej od uzasadnienia podstaw kasacyjnych, których Sąd Najwyższy na etapie tzw. przedsądu nie może rozpatrywać. Należy więc w profesjonalnym wywodzie prawniczym wykazać, że stawiane zagadnienie jest nowe, ma znaczenie dla rozpoznania sprawy i spełnia szerszą funkcję publicznoprawną, objaśniając nasuwające się wątpliwości prawne. Wymaga to wykorzystania doktryny i orzecznictwa, nie wystarczy powoływanie się na nie w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych. W przedłożonej skardze jest słabe i to uzasadnienie, bo stanowi omówienie dotychczasowego postępowania oraz dyskusję z poczynionymi ocenami uwarunkowań sprawy, wkraczając w ustalenia faktyczne i oceny dowodów, które w ogóle nie mogą być rozważane w nadzwyczajnym postępowaniu, jakim jest postępowanie ze skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Zagadnienie przedstawione jako pierwsze we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej zostało już, co do istoty rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 lutego 2016 r. I CSK 55/15 i pełnomocnik skarżącej to odnotowuje w uzasadnieniu podstaw skargi. Ten sam punkt widzenia jest kontynuowany w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2018 r. II CSK 6/18, w którym nastąpiła odmowa przyjęcia skargi do rozpoznania, z podkreśleniem, że w kwestiach, o których wspomina się w skardze bardzo dużo zależy od

konkretnego stanu faktycznego. W rozpoznawanej obecnie sprawie trudno jest dostrzec wadliwość rozstrzygnięcia na tle ustaleń faktycznych i oceny prawnej, starannie uzasadnionej. Nie można zatem uznać zasadności powołania się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Drugie zagadnienie postawione we wniosku nie ma uzasadnienia, ale z podobnych przyczyn jak poprzednio nie daje ono podstaw do odpowiedzi, zwłaszcza że samo sformułowanie pytania jest bardzo ogólne i mało zrozumiałe.

We wniosku znajduje się także odwołanie do oczywistej zasadności skargi, ale pozostało ono bez jakiegokolwiek uzasadnienia, z kolei powołanie art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c. nie znalazło żadnego rozwinięcia.

W tej sytuacji należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak na wstępie.

jw